

Nazwa w języku polskim: Zarządzanie przedsiębiorstwem rodzinnym
Nazwa w jęz. angielskim: Family business management

Dane dotyczące zajęć:
Information on course:

Jednostka oferująca: Wydział Organizacji i Zarządzania // prowadzący dr hab. Mariola Dźwigoł-Barosz, prof. PŚ

Course offered by: Faculty of Organization and Management // prowadzący dr hab. Mariola Dźwigoł-Barosz, prof. PŚ

Język wykładowy:
polski
Language:
Polish
Strona WWW: Course homepage:
Skrócony opis:
<p>Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów ze specyfiką funkcjonowania firm rodzinnych, w tym z pojęciami z zakresu szeroko pojętej przedsiębiorczości rodzinnej.</p> <p>W zakres przedmiotu wchodzi zapoznanie studentów z metodyką i praktycznymi aspektami zarządzania firmą rodzinną. Celem przedmiotu jest także dostarczenie wiedzy o specyficznych aspektach zarządzania przedsiębiorstwem rodzinnym oraz omówienie złożonych relacji pomiędzy rodziną, która zarządza firmą oraz biznesem.</p> <p>W zakres przedmiotu wchodzi również zaznajomienie studentów z aspektami dotyczącymi sukcesji w firmach rodzinnych, w tym aspektów prawnych i finansowych.</p>
Short description:
<p>The aim of this course is to familiarize students with the specifics of family business operations, including concepts related to family entrepreneurship in its broadest sense.</p> <p>The course also introduces students to the methodology and practical aspects of managing a family business. It also aims to provide knowledge about the specific aspects of managing a family business and discuss the complex relationships between the family managing the business and the business itself.</p> <p>The course also familiarizes students with aspects of succession in family businesses, including legal and financial aspects.</p>
Opis:
<p>Treści programowe</p> <p>WYKŁAD - wykład konwersatoryjny, interaktywna dyskusja</p> <p>I BIZNES RODZINNY - WPROWADZENIE I CHARAKTERYSTYKA</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Znaczenie firm rodzinnych w gospodarce polskiej i światowej
2. Wyzwania współczesnych firm rodzinnych
3. Definicja i istota firm rodzinnych
4. Cechy charakterystyczne firm rodzinnych
5. Różnice między firmami rodzinnymi i nierodzinnymi
6. Rodzaje i przykłady firm rodzinnych
7. Specyfika firm rodzinnych
8. Zalety, wady i ograniczenia firm rodzinnych <p>II ZARZĄDZANIE FIRMĄ RODZINNĄ</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Etapy rozwoju firmy rodzinnej
2. Fazy rozwoju firmy rodzinnej w wymiarze rodzinnym
3. Znaczenie patriotyzmu gospodarczego w kontekście wspierania firm rodzinnych
4. Emocje w firmie rodzinnej - główne sfery konfliktów w firmach rodzinnych <p>III WŁASNOŚĆ FIRMY RODZINNEJ</p>

1. Definicja i znaczenie sukcesji w firmie rodzinnej
  2. Luki w procesie sukcesji
  3. Główne modele sukcesji
  4. Zasady skutecznej sukcesji
  5. Planowanie i przebieg procesu sukcesji
  6. Zarządzanie sukcesją
  7. Czynniki warunkujące udaną sukcesję
  8. Główne przyczyny nieudanych sukcesji
- IV PRAWNE I FINANSOWE ASPEKTY SUKCESJI
1. Konstytucja firmy rodzinnej
  2. Ustawa o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwa osoby fizycznej
  3. Ustanowienie fundacji rodzinnej

Wykład stacjonarne: 30 h

Liczba punktów ECTS: 2

Description:

Lecture

LECTURE - conversational lecture, interactive discussion

I FAMILY BUSINESS - INTRODUCTION AND CHARACTERIZATION

1. The importance of family businesses in protecting Polish and illegal businesses
2. Challenges facing contemporary family businesses
3. Definition and essence of a family business
4. Characteristics of a family business
5. Access between family and non-family businesses
6. Types and examples of family businesses
7. Specifications of a family business
8. Advantages, disadvantages, and limitations of a family business

II FAMILY BUSINESS MANAGEMENT

1. Stages of family business development
2. Phases of family business development within the family
3. The importance of basic patriotism in the context of supporting a family business
4. Emotions in a family business - the main areas of conflict in family businesses

III FAMILY BUSINESS OWNERSHIP

1. Definition and importance of success in a family business
2. Succession gaps
3. Main models Succession
4. Principles of Effective Succession
5. Planning and Conduct of the Succession Process
6. Managing Success
7. Factors Faking Succession
8. Main Failures of Succession

IV. LEGAL AND FINANCIAL ASPECTS OF SUCCESSION

1. Constitution of a Family Business
2. Act on the Succession Management of a Human Enterprise
3. Establishing a Family Foundation

Lecture:

- **full-time studies: 30 h**

Number of ECTS credits: 2

Literatura:

1. Aldrich H., Cliff J., (2003), The Pervasive Effects of Family on Entrepreneurship, Toward a Family Embeddedness Perspective, Journal of Business Venturing.
2. Aronoff C.E., McClure S.L., Ward J.L. (2012), Sukcesja w firmach rodzinnych - ostateczny test wielkości (tyt. oryginału: Family Business Succession), Wydawnictwo MiP, Kraków.
3. Bau M., Hellersted, K., Nordqvist M., Wennberg K., (2013), Succession in family firms [w:] Sorenson R.L., Yu A., Brigham K.H., Lumpkin G.T. (eds.), The Landscape of Family Business, Edgar Elgar, Cheltenham, UK.
4. Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej 2018, poz. 1629
5. Dźwigoł-Barosz M. (2022), Educating Successors of Millennial Generation as Area of Cooperation

- Between Universities and Polish Family Businesses, Science, Business and Universities Cooperation, Knowledge Transfer and Entrepreneurship, ISBN 9781032192345, Reutledge.
6. Dźwigoł-Barosz M. (2019), Preventive Measures Reducing the Risk of Occurrence of Competence Gaps in Terms Of Emotional Intelligence of Successors in Family Businesses in Poland, *Journal of Research in Administrative Sciences* (ISSN: 2664-2433) Vol. 8 No. 2 (2019), s. 1-5.
  7. Dźwigoł-Barosz M., Lazarenko D. (2018), Factors of Succession of Polish Family Production and Mixed Enterprises, [w:] *Multidisciplinary Aspects of Production Engineering. Proceedings of XV International Conference. Multidisciplinary Aspects of Production Engineering, Volume 1, Issue 1, Wyd. Panova, 2018, s. 561-567.*
  8. Dźwigoł-Barosz M. (2018), Jak przygotować sukcesora do zarządzania przedsiębiorstwem rodzinnym? [w:] *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej Organizacja i Zarządzanie, z. 118, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice, s. 135-146.*
  9. Dźwigoł-Barosz M. (2018), Kompetencje sukcesorów współczesnych przedsiębiorstw rodzinnych [w:] *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie nr 1 (46), styczeń-marzec 2018, rok XII, Warszawa, s. 9-18.*
  10. Dźwigoł-Barosz M. (2018), Znaczenie sukcesji w polskich przedsiębiorstwach rodzinnych [w:] *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej Organizacja i Zarządzanie, z. 121, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice, s. 97-110.*
  11. Dźwigoł-Barosz M. (2018), Prerequisites for a successful succession in a family company, according to its successor. *Managerial Economics, nr 19.2, s. 169-185.*
  12. Dźwigoł-Barosz M. (2018), Competencies of successors of modern family businesses. *Kwartalnik Nauk o Przedsiębiorstwie, vol. 46, nr 1, s. 9-18.*
  13. Dźwigoł-Barosz M. (2018), Specyfika przedsiębiorstw rodzinnych w Polsce [w:] *Studia i Prace WNEiZ US nr 52/1, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 33-44.*
  14. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Kształtowanie kompetencji z obszaru inteligencji emocjonalnej w procesie sukcesji współczesnych przedsiębiorstw rodzinnych, *Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.*
  15. Dźwigoł-Barosz M. (2017) Znaczenie inteligencji emocjonalnej w procesie sukcesji przedsiębiorstw rodzinnych, [w:] *Przedsiębiorczość i Zarządzanie, tom XVIII, zeszyt 6, cz. I, Firmy Rodzinne - rozwój teorii i praktyki zarządzania, A. Marjański, M.R. Contreras Loera (red.), Wydawnictwo Społecznej Akademii Nauk, Łódź - Warszawa 2017*
  16. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Niwelowanie luk w procesie sukcesji przedsiębiorstw rodzinnych [w:] *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej Organizacja i Zarządzanie, z. 101, Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice, s. 125-139.*
  17. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Competences profiles of successors in contemporary family firms, *Journal of Positive Management Vol 8, No 3, s. 69-81.*
  18. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Enhancement methods of emotional intelligence-related competencies of successors in family businesses, *Economic and Social Development, Book of Proceedings, (red.) Alexander Maloletko, Darko Tipuric, Marijan Cingula, Moscow 2017, s. 718-726.*
  19. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Enhancement of emotional intelligence-related competencies of successors in family businesses, [w:] *Economic Herald of the Donbas, No 4 (50), Kyiv – Starobilsk, s. 172 – 177.*
  20. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Pojęcie i istota przedsiębiorstwa rodzinnego – uwagi do problemu, *Zeszyty Naukowe Wyższej szkoły Bankowej w Poznaniu, t. 76, nr 5 Poznań, s. 13-23*
  21. Dźwigoł-Barosz M. (2017), Significance of Succession Competencies in the Management of Silesian Family Business in the Sector of Small and Medium Enterprises, *S T U D I A UNIVERSITATIS BABEȘ–BOLYAI NEGOTIA 2, Cluj - Napoca, Romania, s. 35-50.*
  22. Dźwigoł-Barosz M. (2016), Program sukcesji liderów przedsiębiorstw [w:] *Zeszyty Naukowe Politechniki Śląskiej Organizacja i Zarządzanie, z. 99, Gliwice, s. 107-117.*
  23. Jeżak J. (2014), *Przedsiębiorstwa rodzinne w Polsce. , Znaczenie ekonomiczne oraz strategiczne problemy rozwoju, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.*
  24. Koładkiewicz I. (2015), *System nadzoru w firmie rodzinnej. Doświadczenia polskie i światowe, Wyd. Poltext, Warszawa.*
  25. Lewandowska A., (2012), *Strategia firmy rodzinnej, [w:] Zawadzka M. (red.), Firma w rodzinie czy rodzina w firmie. Metodologia wsparcia firm rodzinnych, PARP, Warszawa.*
  26. Lewandowska A., Greser J., Jakubowski J., (2012), *Sukcesja w firmie rodzinnej, [w:] Firma w rodzinie czy rodzina w firmie. Metodologia wsparcia firm rodzinnych, PARP, Warszawa.*
  27. Machalica W., (2014), *Refleksje na temat wychowania dzieci w firmie rodzinnej, Relacje – magazyn firm rodzinnych 6 (7).*
  28. Machalica W., (2012), *Samorozwój [w:] Firma w rodzinie czy rodzina w firmie. Metodologia wsparcia firm rodzinnych, PARP, Warszawa.*
  29. Machalica W., (2015), *Wychowanie dzieci w firmie rodzinnej cz. II, Relacje – magazyn firm rodzinnych 1 /9.*
  30. Marjański A., (2011), *Specyfika firm rodzinnych, [w:] Zawadzka M., (red.), Firma w rodzinie, czy*

rodzina w firmie. Metodologia wsparcia firm rodzinnych, PARP, Warszawa.

31. May P., Lewandowska A. (2014), Stawka większa niż biznes, Wolters Kluwer SA, Warszawa.

32. Safin K., Zajkowski R. [red.], (2021), Przedsiębiorstwa rodzinne w Polsce. Stan i perspektywy rozwoju, Wyd. C.H.BECK., Wrocław.

33. Safin K. (2007), Przedsiębiorstwa rodzinne – istota i zachowania strategiczne, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej im. Oskara Langego we Wrocławiu, Wrocław.

34. Stefańska J. (2012), Zarządzanie procesem sukcesji firmy rodzinnej, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ZARZĄDZANIE, Wydawnictwo SAN, Tom XIII – Zeszyt 7.

35. Sułkowski Ł. [red.], (2011), Firmy rodzinne – determinanty funkcjonowania i rozwoju. Współczesne aspekty zarządzania, PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I ZARZĄDZANIE, TOM XII, ZESZYT 6, Łódź.

36. Sułkowski Ł., Marjański A. (2011), Firmy rodzinne. Jak osiągnąć sukces w sztafecie pokoleń, Poltext Sp. z o.o., Warszawa.

37. Więcek-Janka E., (2014), Sukcesorzy o własnych kompetencjach, Relacje – magazyn firm rodzinnych, nr 1(9).

38. Więcek-Janka E., (2013), Bariery w procesie sukcesji w opinii sukcesorów firm rodzinnych (wyniki badań), „Przedsiębiorczość i Zarządzanie”, Łódź.

39. Więcek-Janka E., (2013), Firmy rodzinne – przedsiębiorczość długowieczna, „Przedsiębiorczość i Zarządzanie”, t. XIV, z. 3.

40. Wysocki J., Strategia w rozwoju firm rodzinnych. (2016), [w:] Zarządzanie firmą rodzinną - wybrane zagadnienia / red. Klimek J., Żelazko B., Warszawa: Oficyna Wydawnicza SGH, s. 47-62.

Bibliography:

j.w.

Efekty uczenia się:

Wiedza: zna i rozumie podstawowe problemy współczesnej cywilizacji w odniesieniu do osiągnięć nauki i Techniki.

Umiejętności: potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie.

Kompetencje społeczne: jest gotów do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści, uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych oraz zasięgania opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.

Learning outcomes:

Knowledge: knows and understands the basic problems of modern civilization in relation to the achievements of science and technology

Skills: is able to independently plan and implement his own lifelong learning

Social competence: is ready to critically evaluate the knowledge he possesses and the content he receives, to recognize the importance of knowledge in solving cognitive and practical problems, and to consult experts in case of difficulties in solving the problem independently.

Metody i kryteria oceniania:

Wykład

Zaliczenie w formie:

kolokwium w formie opisowej.

Kryterium zaliczenia:

Zaliczenie wykładu odbywa się na podstawie pozytywnej oceny z kolokwium pisemnego (5 pytań opisowych, z których można uzyskać maksymalnie 5 punktów).

- Warunkiem pozytywnej oceny jest uzyskanie minimum 3 punktów z 5 punktów możliwych do uzyskania.

- Poprawa kolokwium jest możliwa dwa razy i odbywa się w formie pisemnej lub ustnej.

Assessment methods and assessment criteria:

Lecture

Assessment in the form of:

Descriptive test.

Passing Criteria:

Passing the lecture is based on a passing grade for the written test (5 essay questions, for which a maximum of 5 points can be awarded).

- A passing grade requires obtaining at least 3 points out of a possible 5.

- The test can be retaken twice, either in written or oral form.

Dodatkowe informacje
Element of course groups in various terms:

Opis zajęć Course group description	
zajęcia z bazy UBZO studia <u>stacjonarne</u> stopień studiów – dowolny kierunek studiów – dowolny, semestr dowolny elective courses full-time studies degree - any field of study - any semester - any	
cykl	2026/2027